Yeniden,

Mayıs 2012 de Zühre'yi yayınlamak için hazırlık yaptık. Konularımızı seçtik ve yazılarımızı hazırladık ve tam baskı aşamasına geçerken Türkiye'nin hareketli gündemine "kürtaj hakkı"mıza yönelik saldırılar da eklendi. Ama ne hızla ve ne şiddetle eklendi. Başta ülkenin başbakanı olmak üzere iktidar tarafından sağlık ve yaşama haklarımız arasındaki kürtaj hakkı'nı cinayetle, katliamla eşdeğer tutan açıklamalar yapıldı ve yeni yaptırım tehditleri ile kadınlar olarak karşı karşıya kaldık.

Biz bu süreçte içeriğimizi değiştirip yayınımızı biraz geciktirdik ve Haziran 2012 de yine buradayız.

Görünen o ki önümüzdeki dönem kadınlara yönelik baskı ve kontrol çabalarının, saldırıların artacağı bir dönem olacak. Ancak yine görünen o ki kadınlar var olan veya talep ettikleri hiç bir haklarından asla vazgeçmeyecekler.

Zühre bu süreçte kadın sağlığı bilgilerinin yaygınlaştırılması ve sağlık haklarının tartışılıp geliştirilmesi için bir platform olmayı sürdürecek.

Mavi Kalem
Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği
adına İmtiyaz Sahibi ve
Yazı İşleri Müdürü
Gamze KARADAĞ
Editör
Filiz Ayla
Görsel Yönetim ve Tasarım:
Sibel Çifci
Hazırlayanlar
Filiz Ayla, Gamze Karadağ,
Nuran Kızılkan, Elif Soycan,
Özge Tuğçe Güdül, Umut Dilara Baycılı,
Zeynep Yüregir
Kapak Resim:Meryem Tomak

Yazışma Adresi
Zühre Dergisi
Balat Mah. Yıldırım Cad. No:24 Kat:4
Fener- Fatih 34087 İstanbul
Telefon
0212 534 41 33
Faks
0212 534 41 90
E-mail adresi:
zuhredergisi@mavikalem.org
Web Adresi:
www.zuhredergisi.org

Yönetim Yeri
Balat Mah. Yıldırım Cad. No:24 Kat:4
Fener- Fatih 34087 İstanbul
Basıldığı Yer
Sena Ofset, Tel:0212 6130321
Yayın Türü
Yaygın, süreli, aylık

İ Ç İ N D E K İ L E R

Türkiye'de 1983 den beri yasal olan isteğe bağlı gebelik sonlandırma nasıl tartışmaya açıldı? Neler yaşandı? 2

Kürtajı yasaklama girişimine karşı tepkiler.....3

Niyetiniz nedir? 5

Mitinglerden Haberler..... 6-7

Türkiye'de isteyerek gebelik sonlandırma / Kürtaj.....12

Dünya'da ve Türkiye'de Kürtaj ve Kürtaja Bağlı Kadın Ölümleri.....14

Zühre'den film önerisi: 4 Ay, 3 Hafta ve 2 Gün 15

Kadın Bedeninin Kamulaştırılması ve Sağlık Politikalarının Kadın Bedeni Üzerinde Tahakkümü 16

Yazı ve fotoğraflar kaynak gösterilerek serbestçe kullanılabilir.
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymayı taahhüt eder.

Hesap Bilgileri:
Türkiye İş Bankası Galatasaray Şubesi
Hesap Adı: Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği
Banka Şube Kodu: 1022
Hesap No (TL): 805300 / IBAN: TR420006400000110220805300
Hesap No ($) : 405957 / IBAN: TR360006400000210220405957
Hesap No (€) : 416229 / IBAN: TR150006400000210220416229

"ZÜHRE,
Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nin bir projesidir.
Mediterranean Women's Fund tarafından desteklenmektedir."

KURTAJ HAKKI, SAĞLIK HAKKIDIR!
KURTAJ HAKKI KADINLAR İÇİN YAŞAMA HAKKIDIR!

Türkiye'de Tam 30 yıldır kadınlar yasalar karşısında isteyerek gebelik sonlandırma(kürtaj) hakkına sahip.

1983 yılında kabul edilen "Nüfus Planlaması Kanunu" na göre, 10 haftaya kadar olan gebelikler isteğe bağlı olarak sonlandırılabilir. 10 Haftadan büyük gebeliklerde ise, annenin hayatı tehdit altındaysa ya da bebeğin yaşamsal engelleri varsa, hekimin önerisi ve ailenin onayıyla gebelikler sonlandırılabilir.

Bu yasanın ardından gelen ilk 5 yıl kadınlar kürtajın belli koşullarda yasal olduğunu öğrendiler. Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Kliniklerinde ve Aile Planlaması Birimlerinde bu sağlık hizmetinin ücretsiz alınabildiğini öğrendiler. Artık komşudan aldıkları tavsiyelerle kendilerine zarar verecek yöntemleri kullanmalarına gerek olmadığını öğrendiler. Sonuçta, güvensiz ortamlarda yapılan düşükler azaldı ve anne ölüm oranlarında iyileşmeler görüldü.

Bugün 40 yaşında ve daha genç olan kadınlar ne mutlu ki Türkiye'de kürtajın/isteyerek gebelik sonlandırmanın yasa dışı olduğu günleri ve yasakların kadınların yaşamını nasıl tehdit ettiğini, ölüme yolaçabildiğini bilmiyor. Maalesef yasal haklar her koşulda kullanılamıyor. Gelenek, din, ahlak, töre zaman zaman yasal hakların kullanılmasını güçleştiriyor. Türkiye'de de kadınlar bunu yaşadı. Gün geldi yasal haklarını gizlice kullandılar, gün geldi şiddete uğrayıp kullandılar, gün geldi engellendiler. Ancak bu zorluklara ve yasadaki bazı yetersizliklere rağmen kürtaj hakkına sahiplerdi ve halen öyleler.

Şimdi ülkenin başbakanı tarafından 30 yıldır ihtiyaç halinde kürtaj hakkını kullanan kadınlar ve uygulayıcı hekimler cinayetle suçlanıyor. Bir tür sözel linçe maruz bırakılıyorlar. Kendisi de bir hekim olan sağlık bakanı tecavüze uğrayanların dahi doğurmalarını ve devletin o çocuklara bakacağını söyleyebiliyor. Bu cüret nereden geliyor?

Son 10 yıldır kadın sağlığı hizmetleri koruyucu sağlık hizmetlerinin de azalmasıyla adım adım geriledi ve özel sektöre kaydırıldı. Uygulanan sağlık politikaları gerek gebelikten korunma yöntemlerine ücretsiz ulaşılabilmeyi gerekse isteyerek gebelik sonlandırma hakkının kullanılabilmesini zorlaştırdı. Hizmet veren birimler azaltıldı. Süreç istenmeyen gebeliklerde artışa ve kadın hayatını tehdit edecek düşük yöntemlerinin geri dönmesine doğru evriliyor. Bir de buna yasal olarak 10 haftaya kadar uygulanabilecek kurtaj hakkının dört haftaya indirilmesi gibi hiç bir tıbbi/bilimsel değeri olmayan iddialar eklendiğinde Türkiyede kadın hayatına karşı tehditlere bir yenisinin daha ekleneceği endişesi taşıyoruz.

Oysa bizler için ücretsiz kadın sağlığı hizmetlerinin, gebelik , doğum ve doğum kontrolu ile gebelik sonlandırma ünitelerinin yaygınlaştırılması temel bir ihtiyaçtır. Çok kısa olan yasal gebelik sonlandırma/kürtaj süresinin 10 haftadan 12-14 haftaya çıkarılması kadın sağlığı risklerini azaltacak bir taleptir.

Kürtaj hakkını gasp etme girişimi kadını birey olarak görmeyip; kadının bedenini, cinselliğini, ve doğurganlığını denetleme girişimidir. İktidar tarafından kadın her fırsatta ana ve eş oluşu ile tanımlandı. Kadın bakanlığının adı "aile ve sosyal politikalar" olarak değiştirildi. Kadın, 3- 5 çocuk doğurmaya yalnız teşvik edilmedi aynı zamanda bunu yapmadığı için kınandı.

Türkiye'de kadınların 30 yıldır sağlık haklarından biri olan isteyerek gebelik sonlandırma hakkı elinden alınmak isteniyor. Bu süreçte iktidar son derece pervasız üsluplarla, toplumsal hassasiyetleri kaşıyarak ve her iki adımdan birinde dini referans göstererek hareket ediyor. İsteyenin kullandığı istemeyenin kullanmadığı bir yasal hakkın herkes için yasağa dönüştürülmesinin amacı nedir?

Türkiyede kadınlar bu haklarının tartışılmasına ve ellerinden alınmasına izin vermeyecekdir.

Kadının bedeni devletin tasarrufunda bir kamu alanı değildir.

Bedeni, sağlığı ve yaşamı hakkındaki kararlar sadece kadına aittir.

MAVİ KALEM

Umut Dilara Baycılı

Türkiye'de 1983 den beri yasal olan isteğe bağlı gebelik sonlandırma nasıl tartışmaya açıldı? Neler yaşandı?

25 Mayıs da Başbakan R.T.Erdoğan, Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı'nın uygulanmasına ilişkin Uluslararası Parlamenterler Konferansı'nda "Ben ülkemde en az üç çocuk istiyorum. Çünkü genç dinamik bir nüfusa ihtiyacımız olduğunu biliyorum ve bu çalışmayı sürdürüyoruz. ...Şunu da açıkça söylüyorum, sezaryenle ilgili doğumlara karşı olan bir başbakanım ve bunu bir cinayet olarak görüyorum. Kürtajı bir cinayet olarak görüyorum. Buna kimsenin müsaade etme hakkı olmamalı. Ha anne karnında bir çocuğu öldürürsünüz ha doğduktan sonra öldürürsünüz. Hiçbir farkı yok" dedi ve Türkiye'nin gündemi değişti.

Başbakan'ın kadının bedeni hakkında konuşması üzerine tüm muhafazakar siyasiler hem dinin hem de kendilerince "yaşam hakkı" gibi tanımlayamadıkları bir kavramın ardına durarak kadınların kürtaj hakkını gasp etmek için en pervasız üslupları takındılar. Fakat kadınlardan çok geçmeden cevap geldi ve Türkiye'li kadınlar kürtaj hakları için mücadele etmeye başladı.

Başbakan, 26 Mayıs tarihindeki AKP Genel Merkez Kadın Kolları 3. Olağan kongresinde: "Kürtajı bir cinayet olarak görüyorum. Bu ifademe karşı çıkan bazı çevrelere, medya mensuplarına da sesleniyorum. Yatıyorsunuz kalkıyorsunuz, Uludere diyorsunuz; her kürtaj bir Uludere'dir diyorum. Anne karnında bir yavruyu öldürmenin, doğumdan sonra öldürmekten ne farkı var, soruyorum sizlere" diyerek bir kez daha kadın sağlığını ve haklarını hiçe saydı.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin Başbakan'ı korumak için yaptığı basın açıklamasıyla bir kadın olarak, Türkiye'li kadınları hayal kırıklığına uğrattı ve "Başbakan sezaryenden söz ederken elbette anne ve bebek yaşamının kurtarılması için tıbben zorunlu olduğu durumlar dışında yapılan girişimleri kastediyordu. Gebeliğin sonlandırılmasına dair görüşleri ise, korunmasız cinsel ilişkiyle oluşan gebelikler ile ilgiliydi" dedi. Kadınlara bir darbe de TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Ayhan Sefer Üstün'den geldi. "Kürtaj, bir insanlık suçudur. Kürtaj ile doğacak çocuğun yaşam hakkı elinden alınmaktadır" diyen ve Türkiye'deki zihinsel engelli vatandaşların hiç sorunu yokmuş gibi "haklar çarpıştığında her zaman yaşam hakkı üstün gelir. Burada o çocuğun özürlü de olsa dünyaya gelme hakkı vardır. Annenin psikolojisi bozulabilir, ama annenin hakkı mı üstün tutulur, doğacak bebeğin hakkı mı üstün tutulur? Doğacak çocuğun hakkı üstün tutulur. Çünkü onun doğacak çocuğun yaşama hakkı vardır burada." diyerek sözlerine devam etti.

29 Mayıs da Sağlık Bakanı Recep Akdağ ılımlı cümlelerle kadın haklarını görmezden gelen şu cümleleri sarf etti: "Kürtaj dediğimiz zaman, bir canlının, anne rahminden kazınıp alınmasını, organlarının vücudunun kesilmesini konuşmuş oluyoruz" dedi. Ve "Bugün basındaki bazı tartışmalara bakıyorum; hep kadının hakkından bahsediliyor. Halbuki bebeğin de hakkı var. Tabii ki kadın kendi vücuduyla ilgili belli haklara sahiptir; sahip olmalıdır ama ortada bir canlıdan bahsediyoruz. Onun için 'kadının hakkıdır' diyerek böyle bir tartışmaya girmek çok yanlış".

Başbakan, Sağlık Bakanlığı'nın hazırlayacağı "kürtaj raporu"nun ardından kürtajla ilgili yasa çıkaracaklarını söyledi. Çıkarılacak yasada, şu anda 10 hafta olan yasal isteğe bağlı gebelik sonlandırma süresinin dört haftaya indirilebileceğini belirtti. Ancak kendisi de hekim olan Sağlık Bakanı 'mız şüphesiz bu iddiayı savunamadı.

Başbakan ve Bakanlar kadınlara sormaksızın, konunun uzmanlarına danışmaksızın açıklamalar yaparken; kadınlar da sessiz kalmadı. Devlet'in bedenleri hakkında söz hakkı olmasını istemeyen kadınlara, birçok dernekten ve kuruluşundan destek geldi ve bu destekler hızla artıyor.

Eylem yapan kadınlara ise şiddet devam ediyor. 29-30 Mayıs'ta Eskişehir'de kürtaj hakkı için eylem yapan 8 kadın gözaltına alınırken; Ankara'da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı önünde gösteri yapan kadınlardan 28'i gözaltına alındı. Ankara Üniversitesi Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı Öğretim Üyelerinin

de içinde olduğu imza kampanyalarına destek ise hızla büyüyor.İslamcı kesimlerden de Başbakan' a gelen tepki, tartışmaları bambaşka bir boyut kattı. 31 Mayıs'ta Saadet Partisi Genel Başkan Yardımcısı Birol Aydın, "Önce zinayı serbest bırakıp sonra kürtajdan şikâyet etmek, önce bataklığı sulayıp sonra sineklerden şikâyet etmek gibidir. Elbette kürtaj yasaklanmalıdır. Ama asıl bataklık kurutulmalı, zina tekrar suç haline getirilmelidir" dedi

Sağlık Bakanı Recep Akdağ kadınların yıllardır süregelen kendi yaşam ve sağlık hakları konusundaki mücadeleleri ve söylemlerine karşılık 'Annenin başına kötü bir şey gelmişse ne olacak?' dedi..,"Gerekirse öyle bir bebeğe devlet bakar. Böyle bir yasa çıkarılıp da kürtajla ilgili daha ciddi kısıtlamalar getireceksek mutlaka onun yan tedbirlerini de almak durumda olacağız. Benim kişisel yaklaşımım, prensip olarak gerekmedikçe, tıbbi gereklilik olmadıkça kürtaj yapılmamasıdır. Ama bu raporun neyi getirip

neyi götüreceğini de görmemiz lazım" diyerek cinsel şiddet sonrası kadınların polis merkezlerinde, adli tıp sürecinde, mahkemelerde yaşadıkları ağır travmaları göz ardı etti ve resmen tecavüzü meşrulaştırdı.

Ankara Belediye Başkanı Melih Gökçek ise, bilim ve inançları birbirine karıştırarak yaptığı açıklamayla kamuoyunu hayrete düşürdü: "Kürtajın bir cinayet olduğunu, kimsenin 'beden benim istediğimi yaparım' demeye hakkı olmadığını söyledi. " ve sözlerine devam etti: "Sağlık bakanlığı geçen günlerde bir açıklama yaptı, yılda 100 kürtaj yapıldığını söyledi. Bu ne demek? Yılda 100 bin cinayet işleniyor. Diyorlar ki beden benim, istediğimi yaparım. Ee can kimin, Allah'ın değil mi? Allah'ın verdiği canı sen nasıl alabilirsin? Ben insan aklını savunan biriyim. Kimse Allah'ın verdiği canı alamaz. Bebeği doğduktan sonra öldürürsen katil oluyorsun, doğmadan öldürürsen katil olmuyorsun. Böyle saçmalık olmaz' dedi. Kürtaj yaptırdığı ve yaptığı için kadınları ve doktorları katil olmakla suçlayan Gökçek, anne ölümlerinin artacağı gerçeğini görmezden gelerek "katil olma" endişesi taşımadığını kanıtlamış oldu.

Yapılan açıklamalara karşı kadınlara İstanbul Feminist Kolektif, Cinsel Şiddete Son Platformu, Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi, İstanbul Tabip Odası ilgili Uzmanlık Dernekleri, Türk Tabipler Birliği, İzmir Tabip Odası Başkanı Suat Kaptaner, Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği, Ankara Üniversitesi Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri, İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi, KESK' li kadınlardan destek gelirken ve imza kampanyaları başlatılırken; 03 Haziran Pazar Günü ise yaklaşık 5 bin kişinin katıldığı eylemle kadınlar bedenleri üzerinden yapılan siyasete "DUR" demek için yürüyüş yaptı. "Kadınlar dayanışmaya" sloganıyla çevredeki kadınlarda yürüyüşe dahil oldukça ve katılan kadın sayısı büyüdü. Erkeklerin ve çocukların da katıldığı eylemde "Susma haykır, kürtaj haktır" ve "Tecavüzcümle evlenmeyeceğim" diye haykıran kadınlar Başbakan'dan hesap sordular. Basın açıklaması yapıldıktan sonra eylem olaysız sona erdi.

4 Haziran günü Diyanet işleri Başkanı Mehmet Görmez'de Kürtaj meselesine dahil oldu ve "Toplumun temeli ailedir. Ailenin devamlılığını çocuk sağlar. Dinimiz evlenip çoğalmayı teşvik etmiştir. Çocuk aileye ve topluma Allah'ın emane-

tidir... Kürtaj haram ve cinayettir. Çocuk düşürmek ve aldırmak gebeliği önleyici tedbirlerden değildir. Çocuk aldırmak cinayet hükmündedir" dedi.

Kadınlar kürtaj haklarından vazgeçmeyecek ve mücadeleye devam ediyor; 8 Haziran günü İstanbul 'da, Adana'da, İzmir'de, Çanakkale'de, Antalya'da, Sinop'da; Ankara, Bursa, Antalya, Bodrum, Trabzon, Van, Diyarbakır, Hatay, Ayvalık, Söke, Eskişehir, Mersin ve daha birçok ilde daha eş zamanlı yürüyüş ve oturma eylemleri yapma kararı alındı.

DERLEME

Kürtajı yasaklama girişimine karşı tepkiler

Özge Tuğçe Güdül

25 Mayıs 2012 Cuma günü Başbakan, Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı'nın uygulanmasına ilişkin Uluslararası Parlamenterler Konferansı'nda "Kürtajı bir cinayet olarak görüyorum" demesi üzerinden çok kısa zaman geçmesine rağmen, Feminist gruplardan, Türk Tabipler Birliği'ne, Uluslararası Af Örgütü'nden, İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi'ne kadar her oluşumdan sesler yükselmeye ve basın açıklamaları yapılmaya başlandı.

27 Mayıs Pazar günü İstanbul Feminist Kolektif "BEDENİMİZ", "KÜRTAJ HAKKIMIZ" BAŞBAKAN'IN MESELESİ DEĞİLDİR!!" dedi ve Başbakan'ın sözlerine karşılık Kürtajın Uludere ile eşitlemesine tepki göstererek, "Bütün dünyada kadınlar kürtaj hakları için, bedenlerinin erkek egemenliğinin denetiminden çıkması için mücadele ederken, siz "erkekler" olarak, siz "devlet" olarak kendinizde bedenlerimiz üzerinde karar verme hakkı görüyorsunuz. Göremezsiniz!! Ne bedenimizin bir parçası ne de bedenimizin sahibisiniz" diyerek sert eleştirilerde bulundular.

2 Haziran günü Kıbrıslı kadınlardan da destek geldi: Kadınlar Kuluçka Makinesi değildir! Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kürtaj ve sezaryen uygulamalarına ilişkin yaptığı açıklamalar, devletin kadın bedenine dair yürüttüğü politikaları açığa çıkarır niteliktedir. Bu sebeple Feminist Atölye olarak, hem Türkiyeli Feministlerin muhalif duruşu ile dayanışma içerisinde olduğumuzu hem de Kıbrıs'ın kuzeyindeki yönetimin kadın bedenini araçsallaştıracak her türlü politikasına karşı yürüttüğümüz mücadeleyi devam ettireceğimizi bildiririz."

3 Haziran'da Kadıköy'de Sivil Toplum Örgütlerinin de bulunduğu yaklaşık 5 bin kadının katıldığı bir yürüyüşte "Kürtaj haktır" sloganlarıyla yürüyen kadınların yürüyüş sonunda yaptığı basın açıklaması kısaca şu şekildeydi: "Biz kadınlar kürtaj hakkımız bahane edilerek, bedenimizin, emeğimizin ve geleceğimizin denetim altına alınmaya çalışıldığının farkındayız. Ne kürtaj hakkımızın ne de bedenimizin, emeğimizin ve cinselliğimizin üzerindeki haklarımızın sınırlandırılmasına izin vereceğiz. Başbakan, fetüs hücresiyle uğraşacağına, devlet eliyle canı alınan Uludereli çocukların hesabını versin. 'Her kürtaj bir Uludere'dir' açıklaması, katliamın hesabını vermek yerine, üstünü örtme, sorumluluktan kaçma yaklaşımıdır. Kadın bedeni, cinselliği ve doğurganlığı Başbakan'ın da devletin de tasarrufunda değildir. Başbakan işine bakmalı ve haddini bilmelidir."

Açıklamasında "Bazen 'Annenin başına kötü bir şey gelmişse ne olacak?' vesaire gibi şeyler söyleniyor. Gerekirse öyle bir bebeğe devlet bakar. Böyle bir yasa çıkarılıp da kürtajla ilgili daha ciddi kısıtlamalar getireceksek mutlaka onun yan tedbirlerini de almak durumda olacağız" diyerek tepkileri üzerine çeken Recep Akdağ'a Cinsel Şiddete Son Platformu'ndan sert cevap geldi. "Cinsel şiddet sonrası kadınların polis merkezlerinde, adli tıp sürecinde, mahkemelerde yaşadıkları ağır travmalar bu kadar ortadayken, kadınların adalete erişimleri oldukça kısıtlıyken, tecavüz suçları adli tıp raporları ile ya da mahkemelerin marifeti ile ya soruşturulmuyor ya cezalandırılmıyor, cinsel şiddete maruz kalmış bir kadının destek alabileceği herhangi bir mekanizma yokken ve aksine toplumsal damgayı bir ömür üzerinde taşırken… Bütün bunlara ve fazlasına ilişkin devlet tarafından herhangi bir adım atılmazken tecavüz sonrası hamileliğin peşine düşmek düpedüz tecavüz suçunu meşrulaştırmaktır" diyerek tepki gösteren Cinsel Şiddete Son Platformu devlet yurdunda kalan çocukların yaşadıkları kötü muamelelere de vurgu yaptı.

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi Başbakan Erdoğan'ın açıklamalarını "insan hakları ayıbı" olarak değerlendirirken, kürtaja erişime getirilecek kısıtlamalarının tıbbi kanıtlara aykırı olduğunu vurguladı. Uluslararası Af Örgütü, Türkiye hükümetine, kadınların haklarının kapsamlı bir şekilde korunması çağrısında bulundu.

Türk Tabipler Birliği, Balıkesir Tabip Odası, İzmir Tabip Odası ve İstanbul Tabip Odası da Başbakan'ın açıklamaları karşısında sessiz kalmadı. 28 Mayıs Pazartesi günü İstanbul Tabip Odası ilgili Uzmanlık Dernekleri ile birlikte, sezaryen ve kürtajın bilimsel ve toplumsal yönlerini vurgulayarak kamuoyuna seslendi. Sezaryeni tıbbi gereklilik hallerinde anne ve bebek yaşamını kurtarıcı bir operasyonu olarak tanımladı. Sezaryeni bir cinayet olarak tanımlanmasına karşı çıkan doktorlar, sezaryeni yapan hekimlerin de cani olmasını gerekli kılan bu tanımlamayı kınadıklarını ve bir dil sürçmesi olmasını dilediklerini belirttiler.

Yasalarımızın vatandaşlarımıza hak olarak sunduğu 10 hafta altındaki kürtaj uygulamasının "cinayet" olarak tanımlanmış olmasından duyduğu rahatsızlığı dile getiren İstanbul Tabipler Odası, kürtajı, kürtaj yasağı olduğu zamanlarda anne ölümlerinin altını çizdi. Ayrıca "Sezaryen uygulamasını cinayetle eşleştirmek sınır ötesi müdahaledir. Çünkü tıbbi gereklilikle uygulanan sezaryen doğumlar annenin ve bebeğin yaşamını kurtarmak için eldeki en önemli olanaktır" diyen Türk Tabipler Birliği basın açıklamasını şu sözlerle noktaladı: "Hastalarımızın haklarını ve hekimlik onurunu savunmaya devam edeceğiz ve sürekli tekrarlayacağız. Aynı zamanda İzmir Tabip Odası Başkanı Suat Kaptaner: "2827 sayılı Nüfus Planlaması Hakkında Kanun kaldırılırsa, erken gebelik döneminde anne ölümlerinin hızla artacaktır"dedi. Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği kürtaj yasağına ilişkin basın açıklamasında, sayısal verileri kamuoyuna sundu: "İstenmeyen gebeliklerin güvenli koşullarda sonlandırılması ve buna bağlı olarak oluşan anne ölümlerinin engellenmesi, Birleşmiş Milletler'in Binyıl amaçları içerisinde olup (Millennium Goals), dünyada ciddi bir sağlık sorununu oluşturmaktadır. Dünya'da her yıl 46 milyon kadın düşük yapmakta ve bunların % 49'u güvenli olmayan koşullarda gerçekleşmektedir. Güvenli olmayan düşükler yüzünden ölümlerin %95'i Afrika ve Asya'da, %4'ü Latin Amerika'da görülmektedir ki, bu ülkelerde isteğe bağlı düşük yasalarla kısıtlanmıştır. İsteğe bağlı düşüklerin kısıtlanmadığı dünyanın gelişmiş bölgelerinde, düşüğe bağlı anne ölüm oranları % 1 civarındadır". TJOB, Sezaryenin ise, üreme hakkıyla yakından ilişkili olduğunu dile getirdi.

Ankara Üniversitesi Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri ise, Başbakan'a kampanya başlatarak yanıt verdi: "Otoriter ve muhafazakâr yönelimin bu alandaki kamu politikası ve yasal çerçeveyi nasıl biçimlendireceği konusunda kaygılanıyoruz. Kürtaj uygulamasıyla birlikte, tüm kadınlar için güvenli ve kolay erişilir doğum kontrolü, kadının cinsel özerkliğini vurgulayan bir cinsellik eğitimi, üreme sağlığını içeren evrensel sağlık hizmetleri, ücretli doğum ve aile izni ve nitelikli çocuk bakımı hizmetlerini de talep ediyoruz." Bir basın açıklaması da Çukurova Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Başkanı Prof.Dr. Gülseren Ağrıdağ' dan geldi. Kadı-

AKP hükümeti kürtaj hakkını yasaklamaya çalışırken, kadın özgürlüğünü savunanlar "Kürtaj haktır" başlıklı bir imza kampanyası düzenlemeye başladı. İmza kampanyalarına aşağıdaki adreslerden ulaşabilirsiniz:

http://imza.la/kurtaj-haktiripetitions.com/
http://kurtajyasaklanamaz.com/kategori/imzala

nın bedeninin siyasi söylemlerin konusu yapılmasını kaygı ve endişe ile karşıladığını belirten Ağrıdağ, Hem sezeryan hem de kürtaj sağlık sorunlarının nedeni değil sonucu olduğunu özellikle vurguladı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı yaptığı basın duyurusunda: "Kadınların fazla düşünmeden ve keyfi olarak kürtaja başvurdukları ve bunu bir doğum kontrol yöntemi olarak kullandıkları varsayımı ile kürtajı yasaklamak, kadının insan haklarına vurulacak en ciddi darbelerden biri olacaktır. Ülkemizde kürtajların esas olarak 35 yaşının üzerinde ve doğurganlık eğilimleri azalmış kadın grubunda olduğu göz önüne alındığında, iktidar temsilcilerinin kürtajın bir doğum kontrol yöntemi olarak kullanılmakta olduğu savı doğrulanmamaktadır" dedi ve Türkiye'de kadınların değersizleştirilme sürecinin iyi anlaşılması ve bu sürecin tersine çevrilmesi gerekmekte olduğuna işaret etti.

İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi 2827 sayılı Nüfus Planlaması Hakkındaki Kanunda gebeliğin 10 haftasına kadar isteğe bağlı olarak kürtaj hakkının yasal olduğunu ve Uluslararası boyutta ise genelde bu sürenin 12 hafta olduğunu vurgulayarak, kadın bedeni ve yaşamı üzerindeki haklarını elinden almaya çalışan zihniyeti kabul etmediklerini dile getirdiler.

KESK' li kadınlar, 21.yüzyıl Türkiye'sinde AKP Hükümetiyle şekillenen sistem tarafından; kadınların bedeni, doğurganlığı, emeği, kadın kimliği üzerinde yeniden tahakküm kurulmak istendiği dile getirdi: "Üretilen politikalar, çıkarılan düzenlemelerde kadınlar yok sayılmakta, yüzlerce kadın şiddete uğramakta, sokak ortasında aleni şekilde katledilmekte, ucuz emek olarak görülüp, insanlık dışı koşullarda, kölece çalıştırılmaktadır" diyen KESK'li kadınlar kürtajı-sezaryeni cinayetleştiren yaklaşıma karşı mücadele edeceklerini vurguladılar.

Miting ve Bildiri

BENİM BEDENİM, BENİM HAYATIM, BENİM KARARIM

"Kürtaj tartışması", gündemin ilk sıralarına yerleşti. Doğrudan bedenimize ve kimliğimize yönelik bu saldırgan tutumla, bu hakaret kokan üslupla ilk kez karşılaşmıyoruz. Zira "3 çocuk, yok yetmez, 5 çocuk" doğurun diyen, fıtrattan yaratılıştan" dem vuran, "kadın-erkek eşitliğine" inanmadığını her fırsatta tekrarlayan, Bakanlığın adından "kadını" çıkarıp, "aile" Bakanlığına dönüştüren Başbakan'ı ve müzmin kadın düşmanlığını biliyoruz/tanıyoruz.

Hitler'den beri aşina olduğumuz kilise-mutfak-çocuk üçgeni, buralara ithal edilmek, doğurganlığımız devletin savaşı yayma ve ucuz emek siyasetinin emrine verilmek isteniyor. Kaç çocuk doğuracağımızdan sonra, şimdi de, doğurup-doğurmama kararını, bizim yerimize vermeye, bedenimizi, hayatlarımızı zapt-u rapt altına almaya kalkıyorlar. Bu sermaye, devlet ve erkek işbirliğini, dini kılıfla sarmalama kurnazlığından da geri durmuyorlar.

Ey devlet; hükümet, başbakan, bakanlar, ilahiyatçılar… Ey erkekler; babalar, kocalar, sevgililer… Cinselliğimizden doğurganlığımızdan, bedenimizden size ne?

Söylenenlerin aksine, kürtajın yasaklanmasının veya süresinin kısaltılmasının, bizleri sağlıksız ve güvenliksiz, "merdiven altı" yöntemleri kullanmaya iteceğini, her gün 5 kadının erkekler tarafından öldürüldüğü bu topraklarda, yeni kadın cinayetlerine yol açacağını biliyoruz. Bu nedenle kürtaj hakkının, sadece bedenimizin ve doğurganlığımızın denetimiyle değil, yaşam hakkımızla da doğrudan ilintili olduğunu hatırlatıyoruz.

Var olan bu hakkı, süreyi kısaltarak elimizden almaya çalışmak bir yana, bu haktan yaygın olarak yararlanmamızın önündeki tüm engellerin kaldırılması gerekir. Ücretsiz, sağlıklı, güvenli, erişilebilir kürtaj hakkı için mevcut düzenlemelerin genişletilmesini ve kürtaj süresinin pek çok ülkede olduğu gibi en az 12 haftaya çıkarılmasını istiyoruz.
Bedenimiz, doğurganlığımız, cinselliğimiz üzerinde erkeklerin de, devletin de denetimine karşı çıkıyoruz. Kürtaja yol açan istenmeyen gebeliklerin sorumluluğunun, korunmayı reddeden, doğum kontrol yöntemlerini gündemine almayan erkekler olduğuna dikkat çekiyor ve erkekler için doğum kontrol merkezleri oluşturulsun istiyoruz.

"Her kürtaj bir Uludere'dir" diyen Başbakan'ın aksine, kürtajın ve sezaryenin değil,
Uludere'nin cinayet olduğunu yüksek sesle tekrarlıyor, Uludere'de öldürülen çocukları, bir özrü çok gördüğü Roboskilileri hatırlatıyoruz.

Kadınlara yönelik bu son saldırıyı da, AKP'nin kadın düşmanı politikalarının bir parçası olarak gören bizler bir araya geldik. Ancak sözümüz sadece devlete/hükümete/ başbakana değil, aynı zamanda devletle el el vermiş erkek egemenliğine de, erkeklere de… Bu böyle biline…

Bu coğrafyanın dört bir yanından kadınlar hep birlikte söylüyoruz, söylemeye devam edeceğiz.

KÜRTAJ HAKTIR KARAR KADINLARIN PLATFORMU

Kürtaj Haktır Karar Kadınların!

Kadınlar 3 Haziran'da İstanbul Kadıköy'de Kürtaj Hakkı için yürüdü

Özge Tuğçe Güdül

3 Haziran' da Kadıköy'de Kürtaj yasağına karşı eylemdeydim. Beklediğim kadar kalabalıktı. Bu beni çok mutlu etti. Binlerce kadın Kadıköy Altıyol'da buluştuk ve meydana kadar yürüdük. Arkama baktığımda kalabalığın sonu görünmüyordu. Herkesin elinde "T.C.VÜZCÜ DEVLET ELİNİ BEDENİMDEN ÇEK",
"KAPİTALİZME KÖLE, DEVLETE KURBAN VERMEYECEĞİZ",
"YAŞAM,BEDEN,KARAR BENİM" gibi pankartlar vardı.
En dikkat çeken pankart ise yaklaşık 12-13 yaşlarında olan bir kız çocuğunun elinde tuttuğu
"BENİM VARLIĞIMA KADIN KARAR VERİR" pankartıydı.

Fotoğraflar_Afife Yıldız

Hepimiz coşku içindeydik. Çünkü yürüyüş alanının dışında olan ve yürüyüşü duymayan kadınlar da aramıza katılıyor ve sayımız sürekli artıyordu. Kürtaj Hakkı için erkekler kısmen kenardan kısmen de yürüyüşçülere yanlardan katılarak destek veriyor ve "Kürtaj Kadının Sağlık Hakkıdır" rozetlerinden istiyorlardı. Kadın haklarına da yönelik şarkılar yazan ve söyleyen Bandista grubu da bizlerleydi. Kadınlar olarak pankartlarımızla, şarkılarımızla, sesimizle ve dayanışmamızla Kadıköy'de Kürtaj yasasına karşı durduk ve mücadelemizi sürdüreceğimizi herkese gösterdik.

8 Haziran Gecesi Ankara'da da Kadınlar Sokaktaydı

Nuran Kızılkan

"Kürtaj haktır. Karar kadınların" ve "Kürtaj haktır, Uludere katliam" demek için kadınlar 8 Haziran Cuma günü saat 19:30 da aralarında Ankara, İstanbul, Adana, Antalya, İzmir, Bursa, Diyarbakır, Samsun, Çanakkale ve Eskişehir'in de bulunduğu 18 yerde eş zamanlı olarak hükümetin kürtajı yasaklama girişimine karşı ses çıkarmak için biraraya geldiler.

Zaman zaman Ankara'dan, İstanbul, Adana ve Eskişehir'deki eylemlere skype üzerinden bağlanılmaya çalışıldı, görüntüler kurulan bir perdeye yansıtıldı. Aynı zamanda da Ankara'daki eylemin görüntüleri de aktarılıyordu diğer illere. Perdeye yansıyan görüntüler, perdede hareketsiz de olsalar, yine de her yerde kadınlarca yaşanan dayanışmayı ve çoşkuyu aktarıyordu. Eylem sadece bir gün öncesinden duyurulmasına rağmen, o gece Yüksel Caddesi'nde İnsan Hakları Anıtının bulunduğu noktada, yaklaşık 300-400 kadın kürtaj yasağına karşı ses çıkarmak için toplanmıştı.

"Kürtaj haktır, Roboski katliam!" (Roboski Uludere'nin Kürtçe adı.)

"Kürtaj haktır. Karar kadınların!"

"Devlet elini bedenimden çek!" "Başbakan değil cins bakan Tayyip" "Devlet, elini çek! AKP, elini çek! Başbakan...Sağlık Bakanı... Diyanet İşleri Başkanı...İlahiyatçılar, elini çek!", "İstifa et Tayyip", "Dünya yerinden oynar kadınlar özgür olsa" ve daha nice isyan dolu sloganlar atıldı, halaylar, zılgıtlar çekildi, şarkılar söylendi. Gülten Kışanak BDP'li kadın milletvekilleri adına kadınlara gönderdiği mesajında tutuklama sürecinden dolayı bu gece kadınların yanında olamadıklarını ancak kürtajın ne kadar can yakıcı bir mesele olduğunun farkında olduklarını belirterek bundan sonraki süreçte yanlarında olacaklarını iletti. Bir grup kadın yazıyor yazıyor diyerek hayali bir gazetenin manşet haberlerini okudular mesela Başbakan istifa etmiş, askerlik kalkmış, savaşlar bitmiş gibi.

Kadınlar saat 22:30'ta eylemi sonlandırdılar.

Fotoğraflar-İmge Meral Yaman

8 Haziran Adana `Kürtaj Haktır, Karar Kadınların"

Zeynep Yüregir

Türkiye'nin birçok ilinde 8 Haziran 2012 Cuma akşamı yapılan kadın yürüyüşüne Adana'da da 5 Ocak Meydanından başladık. Adana Kadın Platformu bünyesi altında KESKli kadınlar, Sosyalist Feminist Kolektif, EMEPli kadınlar, ÖDPli kadınlar, Kadın Emeği, Halkevci kadınlar ve Çağrı'ya bağlı kadınlar Çakmak Caddesi boyunca pankartlarla sloganlar eşliğinde İnönü Parkına kadar yürüdük.

Pankartlarımızdan seçmeler: Kuluçka değilim bedenim benim! Erkekler korunsun kürtaja gerek olmasın! Başbakan bedenimden elini çek! Kürtaj hakkı yasaklanamaz bedenimiz bizimdir!

Basın bildirisinin okunmasından sonra sloganlar atarak seslerini duyurduk. Türkiye'nin diğer illerinde yapılan toplantılarla internet bağlantıları kuruldu ve sinevizyon ile birbirimizi izleyerek karşılıklı sloganlar attık. Halaylar çektik.

Fotoğraflar -Güler Cırlaz

İşte sloganlarımızdan bazıları:Devlet bedenimden elini çek! Hükümet bedenimden elini çek! Başbakan bedenimden elini çek! Sağlık bakanı bedenimden elini çek! İlahiyatçılar bedenimden elini çek!Kaç başbakan kaç kadınlar geliyor!Kürtaj haktır yasaklamak cinayet!Kürtaj hakkımızı tartışmıyoruz, tartıştırmıyoruz!Benim bedenim benim hayatım!Gelsin koca, gelsin baba, gelsin polis, gelsin cop, inadına isyan inadına isyan inadına özgürlük!

8 Haziran 2012 Galatasaray Oturma Eylemi

Gamze Karadağ

Kürtaj haktır, karar kadınların Platformu'nun düzenlediği eylem yaklaşık binden fazla kadının coşkulu katılımıyla 8 Haziran Cuma akşamı Taksim'de Galatasaray meydanında yapıldı.
Basın açıklamasıyla başlayan eylemde kadınları birleştirici slogan ve eyleme adını veren mesaj: "Kürtaj haktır, karar kadınların" dı.
Eylemde, "Kürtaj haktır, karar kadınların", "Kürtaj haktır, yasak cinayet", "Kürtaj hakkımız tartışılamaz", "Kürtaj haktır, Uludere katliam" , "Tayyip kaç kaç kaç, kadınlar geliyor" ve kürtaj hakkından vazgeçilmeyeceğini, erkek egemen zihniyete karşı duruşu vurgulayan sloganlar atıldı.

Fotoğraflar- Berfin BALİ

Eyleme farklı illerde eylemde olan kadınlar arasında internetten canlı bağlantı kuruldu ve hep birlikte kararlı tepkilerimiz yükseldi. Saat 21.00 sularında hava kararmaya başladığında tek tek eş zamanlı eylem düzenleyen diğer illerle bağlantıya geçilmeye başlandı.
Canlı bağlantıya katılan iller; Çanakkale, Bursa, Adana, Ankara, Bodrum, Diyarbakır, Antalya, Mersin, Sinop, Sakarya, Eskişehir, İzmir, Samsun, Denizli ve İstanbul.

Gece 23.00'e kadar süren eylemde Galatasaray meydanı hiç boş kalmadı. Kadınlar canlı bağlantılar tamamlandıktan sonra sloganların yanı sıra halay çekip, dans ederek eğlendiler. Eyleme destek veren Bandista grubunun şarkılarına eşlik ettiler.

NİYETİNİZ NEDİR?

Filiz Ayla

Dünya tarihi bize tüm tahakküm ideolojilerinin önce kadının özgürlükleri ile uğraştığını gösteriyor. Kısıtlanan hareketler, kısıtlanan ve sınırlanan giyimler, kısıtlanan yaşamlar ve en önemlisi de kısıtlanan kadının bedeni üzerinde söz söyleme hakkı.

Şimdi bir ülkenin başbakanı artık kendi adına konuşamaz, onun dediği herşey politik duruşunun bir parçası olarak görülür ki öyledir. Bir düşünelim bir ülkenin başbakanı önce en az 3 çocuk yapmalısınız diyor, sonra zaman değişti kadınların işi şimdi kolay 5 çocuk yapmalısınız diyor ve sonra da kürtaj cinayettir diye son noktayı koyuyor. Buradan ne anlamalıyız?

Benim anlayabileceğim bir tek şey vardır; kadının kendi eylemleri ve bedeni üzerindeki karar hakları ile doğurganlığı/yaratıcılığı ayrıntılı bir biçimde tanımlanmaya kontrol altına alınmaya çalışılıyor. Aynı zamanda bedensel bütünlüğü tehdit ediliyor. Belki de tüm bunlar yasalarda kadına verilen, az da olsa kullanılabilen bazı hakların da geri alınması için bir adımdır.

Yasaların 10 haftaya kadar izin verdiği isteyerek gebelik sonlandırma ya da genel ifade ile kürtaj'ın uygulanabilmesine karşı sağlıkta dönüşüm düzenlemeleri içinde engelleyici bir çok uygulama başlatıldı. Örneğin yasanın destek verdiği hakların kullanılması uygulama ünitelerinin azaltılması ile ilk adımda engellendi. Sonra devlet kurumlarında bile olsalar bazı hekimlerin "benim inancıma uymuyor" diyerek uygulamayı reddedebilmesi ile engellendi. Kimse onlara o zaman gidin de özelde çalışın devlet kurumunda devletin kabul ettiği yasayı uygulamalısınız, bu kurumlar sağlık haklarının kullanılabilmesi için var demedi.

Zaten yasalardaki isteyerek gebelik sonlandırma süresi 10 haftadır. Bu süre de bir çok ülkenin çok arkasındadır ve kadının gebeliğini farketmesi ile karar verebilmesi arasındaki zamanı göz önüne almaz. Ayrıca yasal olarak isteyerek gebelik sonlandırmanın uygulanabileceği Aile planlanası ünitelerinin şu ya da bu nedenle sayıları son derece azaltılmıştır. Neredeyse 18-20 milyon nüfuslu İstanbul'da dahi ücretsiz bu hizmetin alınabildiği yer sayısı uygulamada 3-4 dür. Aynı zamanda bu ünitelerde 8 haftalık gebeliğin üzerindeki gebeliklere uygulama yapılmamaktadır.

Diğer yandan yasada 18 yaşının üzerinde ve bekar kadınlar için kendi kararları yeterli görünse bile uygulamada keyfi olarak bu kadın grubuna hizmet verilmemektedir.

4-5 yıl önce TCK da yapılan değişikliklerle isteyerek veya tıbbi zorunlulukla gebelik sonlandırma uygulamaları gözlem altına alındı. Eğer yasaya uygunluk olmazsa hem uygulamayı yapan hekim hem de kadın için hapis cezası getirildi ki bu da bir engellemedir.

Tüm bunların yanı sıra bir de ülkenin başbakanı kalkıp sezaryenle doğumlara karşıyım, kürtaj cinayettir"(bakınız tüm gazeteler) deyince ne demek oluyor? – sezaryenle doğuma karşı olma konusuna hiç girmeyeceğim, bunun apandisit ameliyatına karşı olmaktan bir farkı yok, mizahi bir şey kısacası- Tüm bu engellemelerin yanısıra bunlar yetmiyor ve bir de açık ideolojik kutuplaşma mı yaratılmak isteniyor? Peki o zaman ideolojik yanını konuşalım.

Kürtaj'a karşı olanlar tıbbi zorunlulukla uygulanan kürtaja değil de "isteyerek gebelik sonlandırması" olan kürtaja karşılar. Onların kürtaj adını verdikleri kadının kendi kararı ile ve tıbbi gereklilik olmadan gebeliğini sonlandırmasıdır. Buradan bile görülüyor ki karşı olunan şey aslında kadının bedeni hakkında karar verici olması, gebeliğini şu ya da bu nedenle devam ettirmek istememesi, beden bütünlüğü konusunda karar verebilmesidir.

Kimler neden kadının kendi doğurganlığını düzenlemesini kontrol etmesini istemez? Kadını toplumun çoğalmasını/üremesini sağlayacak bir "şey" olarak görenler, kadını kontrol altına almak isteyenler, kadının bağımsızlık ve özgürlük potansiyelinden endişe duyanlar, kadının bireyliğini tanımak istemeyenler ve daha bir çoğu. Tabii bu söylemler "yaşam hakkı" gibi naif başlıklar altında yapılıyor çoğu zaman. Ancak kadının kendi kararları ile yaşama hakkından söz edilmiyor.

Dünya tarihi bize tüm tahakküm ideolojilerinin önce kadının özgürlükleri ile uğraştığını gösteriyor. Kısıtlanan hareketler,

kısıtlanan ve sınırlanan giyimler, kısıtlanan yaşamlar ve en önemlisi de kısıtlanan kadının bedeni üzerinde söz söyleme hakkı. Zaten bu hakkı elinize alırsanız artık ortada birey olarak kadın kalmaz ve herşey daha kolay olur.

Aslında isteyerek gebelik sonlandırmaya karşı olmak isteyerek gebe kalmaya da istendiği zaman çocuk sahibi olmaya da karşı olmakla paraleldir. Doğurganlık kadın bedeninin biyolojik bir işlevidir ki bir özne olarak kadın bu süreçlerde tek karar verici olmalıdır. Ne devlet ne aile ne de eş bu süreçte karar verici olamaz. Olması demek kadının beden bütünlüğüne müdahaledir.

Diğer yandan kadının istenmeyen gebelik sürecindeki deneyimlerini ve karar sürecini yok sayan bir yaklaşımla da karşı karşıyayız. Kadın ve onun gebeliği karşı karşıya adeta, oysa kadın bu süreci sosyal, politik, ideolojik , ahlaki, ailevi ve eş durmundaki erkekle olmak üzere bir çok başka etkenle açık ya da içsel bir mücadele vererek karar sürecini yaşıyor. İsteyerek gebelik sonlandırma kararı kadınlar için her zaman kolay alınan bir karar değil. Çünkü bu karar da kadının yeni oluşan beden bütünlüğüne ve dengesine bir müdahale kararıdır ancak kendi kararıdır. Kadın kürtaja karşı olanlarca kullanılan dildeki gibi kendi gebeliğinin düşmanı değil üstelik istediği bir gebelikte onu korumak ve sürdürmek için kendi yaşamını da tehlikeye atabiliyor.

İkinci olarak ise kadını kendi bedeninden ve işlevlerinden yabancılaştırma, beden bütünlüğünü bozma ve kişisel bir olayı kamuya açmadır. İşte bu kadının kendi hakkında karar verebilir birey olmaktan çıkarılıp bir anlamda kamulaştırılması anlamına gelir.

Başka bir sorun ise kadının isteyerek gebe kalabilmesini sağlayacak ve istenmeyen gebelikleri önleyecek imkanlara sahip olup olmadığıdır. Çocuk yaşta evliliklerin ve zorla evlendirmelerin, kadın cinayetlerinin, evlilik içi tecavüzlerin, kadın cinselliği üzerinde ahlaki ve töresel baskı mekanizmalarının olağan görüldüğü, ücretsiz gebelik kontrol malzemelerinin kolay ulaşılır olmadığı bir yerde kadının gebeliğini isteyerek sonlandırma hakkını sorgulamak sadece niyet göstergesidir.

Kürtaj Kararı Almak

Her kadın birgün kürtaj kararı almakla karşıkarşıya kalabilir, bu kararı almak isteyebilir veya zorunda kalabilir.

Peki, kürtaj kararı alma sürecinde nasıl zorluklar yaşarız yahut ne gibi durumlar bu kararı almamızı kolaylaştırır. Gebe olduğumuzu öğrenmemiz yaklaşık beş haftayı bulur. Çünkü gebelik haftası, son cinsel ilişkimiz üzerinden değil de son adet kanamamızın ilk gününden itibaren hesaplanır. Eğer adet döngüsünde gecikmeler yaşıyorsak gebeliğin aklımıza gelmesi ve test yaptırmamız altı – yedi haftayı da bulabilir.

Gebelik beklemediğimiz bir haberse durumu algılamak, eşle konuşmak ve karar vermek de zaman alacaktır. Birkaç hafta da iyi bir hekim veya hastane bulma, eş/partner ile konuşma ile geçecektir. Eş kürtaj kararını onaylıyorsa süreç daha hızlı ilerleyebilir. Ama durum bunun tersi ise bir de eşi ikna etmemiz belki de haftalarımızı alacaktır. Bekar bir kadınsak partnerimizi ikna etmemiz gerekebilir veya bunu ondan gizlemeyi seçmemiz de süreci yalnız yaşamamıza sebep olabilir.

Gebelik sonlandırma SGK tarafından karşılanan bir sağlık hizmeti olmasına karşın büyük şehirlerde bile sekiz haftadan sonra kürtaj yapan hastane bulmakta zorlanabiliriz. Çünkü bazı hastaneler bu hizmeti muhafazakar perspektifleri nedeniyle vermek istemiyorlar / vermiyorlar. Böyle bir durumda kürtaj için para bulmamız veya bir özel klinik/muayenehane bulmamız gerecektir. Tüm bu süreç gebeliği sonlandırmak için yasal on haftanın aslında çok da yetersiz bir süre olduğunu görmemizi daha da kolaylaştırıyor.

Kürtaj kararı almak; ailevi, ekonomik, dini nedenler ve ayrıca bilgi eksikliğinden ötürü zor bir karar olabilir. Karar sürecinde her birimizin duygusal desteğe ihtiyacı vardır. Eğer kararımıza destek olan eşimiz/partnerimiz ve arkadaşlarımız varsa şanlıyız demektir. İsteğimizle gebelik sonlandırmak için daha uzun yasal süreye ihtiyacımız var. Bu süre aynı zamanda süreci daha sağlıklı yaşamamızı sağlayacak bir sağlık hakkıdır.

Kürtaj hakkı yaşam hakkıdır.

Kadın Her Zaman Karar Hakkını Kullandı

Filiz Ayla

Gebeliği sonlandırma kadın tarihinde yüzlerce yıllık bir geçmişe sahiptir. Kadınlar arasında kalan özellikle de sadece kadınlar arasında kalmasına dikkat edilen bilgi ve uygulamalardı.

Bu günden yıllar yıllar önce daha hiç birimiz yokken de kadınlar doğurganlıklarını planlamaya, düzenlemeye çalışıyordu. Gebeliği sonlandırma kadın tarihinde yüzlerce yıllık bir geçmişe sahiptir. Kadınlar arasında kalan özellikle de sadece kadınlar arasında kalmasına dikkat edilen bilgi ve uygulamalardı. Kadınlar kendi bedenlerini doğrudan etkileyen gebelik ve doğum sürecini hiç bir zaman kendi kontrolları dışında bırakmadı, her zaman yapabildikleri oranda yaşayacakları gebelikleri ve çocuklarının sayısını belirleyeme çalıştılar. Bu süreç bir yandan da kelimenin gerçek anlamıyla sancılı ve ölümcül oldu.

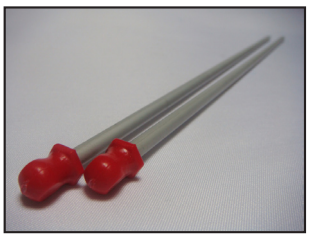

Yasaklı zamanlarda ve yerlerde kadınlar süpürge sapı, şiş, tel askı, tavuk tüyü ile düşüğü başlatma yöntemini hastanelerden tıbbi gerekçelerle hizmet alabilmek için de kullandı. En çarpıcı nokta da budur, hizmet alabilmek için kendine zarar vermek. Kadına sunulan seçeneğin bu olması bir toplumun en büyük rezilliklerindendir.

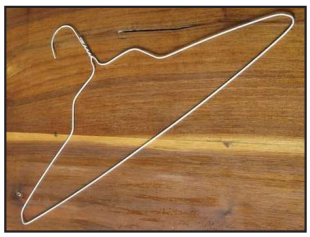

Esas olarak sözlü, dilden dile aktarılan gebeliği sonlandırma yöntemleri toplumdan topluma farklılıklara sahip olsalar da benzerlikleri de azımsanmayacak kadar çoktur. Bu aktarımda daha deneyimli kadınlar, ebelik yapan ya da şifacılık yapan kadınlar bilginin aktarımına aracılık yaptı. Bu kadınlara günümüzün terimleriyle "doğum kontrol aktivistleri" diyebiliriz. Ama onlar aslında sadece diğer kadınların sağlık sorunlarına ve ihtiyaçlarına yanıt veriyordu. Kendilerinden öncekilerden öğrendiklerini deneyimlerini de katarak, geliştirerek uyguluyorlardı. Yakın tarihte diğer kadınlara doğum kontrolu ve düşük yöntemlerini öğreten kadınların şuçlandığını, yargılandığını ve cezalandırıldığını da tarihten biliyoruz. Örneğin Margaret Sandler(1879-1966 / ABD).

Bitkiler bu yöntemler arasında belki de ilk kullanılanlardır. Bitkilerden yapılan şuruplar, macunlar, hap veya vajinal fitil biçiminde hazırlanmış malzemeler belki de kadınlar arasında bir zamanın en önemli malzemeleriydi. İlk bilgiye kim nasıl ulaştı bilmiyoruz ama kadınlar bazı bitkilerin rahim kaslarını harekete geçirdiğini ve gebeliği sonlandırdığını öğrenmişlerdi. Örneğin fesleğen, kanotu, ardıç, ökse otu, kafuriye, yabani yer elması gibi rahim kaslarını harekete geçirerek düşüğe yol açanların yanı sıra; ökse otu eşek kulağı gibi fetüsüde yaptığı hasarla düşüğe neden olanlar bugün bilebildiklerimizden bazıları. Hangi bitkiler, nereden bulunurdu, nasıl bir araya getirilirdi, ne zaman ve nasıl kullanılırdı; tüm bunlar bir anlamda uzmanlık gerektiren konulardı ve bilenler bilmeyenlara aktararak bilgiyi yaygınlaştırdılar.

Bitkilerin yanı sıra sabunun hemen her kültürde kullanıldığını görebiliyoruz. Sabundan yapılmış vajinal fitiller, sabunlu suyla yapılan vaginal/uteral lavman en bilinenleridir. Günümüze kadar gelen bu yöntemler aynı zamanda en ölümcüllerindendir. Bu konuda yapılmış araştırmalar şüphesiz yok, çünkü bunlar da sessizlik ve gizlilik gerektiren yöntemler. Ancak olası sonuçlarında şiddetli sancının yanısıra yine şiddetli kanama ve yaygın enfeksiyon olduğunu biliyoruz.

Diğer bir yöntem ise mekanik uygulamalardır ki rahimin içine sokulan sivri bir araçla düşüğün başlatılmasıdır Bu amaçla kadınlar süpürge sapı, şiş, tel askı, tavuk tüyü ve hepsini bilemediğimiz bir çok malzeme kullandı. Hepsi enfeksiyona neden olabilecek ve rahim dokusuna zarar verebilecek aynı zamanda kanama ile ölüme yol açabilecek malzemelerdir. Türkiye'de de isteyerek gebelik sonlandırmanın yasak olduğu zamanlarda, çok değil 30 yıl öncesine kadar kadınlar arasında sıkça kullanıldığını bildiğimiz bu yöntem anne ölümlerini artıran nedenlerden biriydi. Yasaklı zamanlarda ve yerlerde kadınlar süpürge sapı, şiş, tel askı, tavuk tüyü ile düşüğü başlatma yöntemini hastanelerden tıbbi gerekçelerle

hizmet alabilmek için de kullandı. En çarpıcı nokta da budur, hizmet alabilmek için kendine zarar vermek. Kadına sunulan seçeneğin bu olması bir toplumun en büyük rezilliklerindendir.

Tüm bu kadın tarihi bize kadınların doğurganlıklarını her zaman ve her ne pahasına olursa olsun düzenlemeye çalıştıklarını gösteriyor. Bir kadın ölümü göze alıp gebeliğini sonlandırmak istiyorsa, pek çok kadın aynı koşullarda gebeliğini sonlandırmayı deniyorsa bu konuda söyleyecek çok sözleri var demektir. Ancak sözlerini söylemeleri yasaklarla, günahlarla ve ayıplamalarla engellense de yapacakları engellenemiyor. Kadınların tarafından hayat yasakları yapan, yargılayan, cezalandıran erkeklerin tasvirlerine ve planlarına uymuyor.

Türkiye'de isteyerek gebelik sonlandırma üzerine konuşurken ilk bakmamız gereken kadınların istekleridir. 2008 TNSA sı gösteriyor ki Türkiye'de kadınların %67 si başka çocuk istemiyor. Bu üç kadından ikisi anlamına geliyor. Kısacası engellenemez bir durum var burada kadınların tercihleri.

O halde kadın sağlığı hizmetlerinin özellikle de koruyucu sağlık hizmetlerinin gebelikten korunma yöntemlerini ücretsiz ve kolay ulaşılabilir şekilde yeniden düzenlenmesi gerekiyor. Sağlıkta dönüşüm programı ile AÇSAP merkezleri ve Sağlık Ocakları kaldırıldığından ve devlet hastanelerinin Aile Planlaması Birimleri işlevsiz hale getirildiğinden beri kadınlar gebelikten korunma yöntemlerine ve isteyerek gebelik sonlandırma hizmetine ücretsiz ve kolay ulaşamıyorlar.

TNSA 2003 de isteyerek gebelik sonlandırılan kurumlarla ilgili tablo bize bu hizmetin esas olarak özel sektörden alınmaya başlandığını gösteriyor. Bu ise kaynak sıkıntısı çeken kadınların yine riskli ortamlarda ve kadın ölümlerini arttıracak yollara başvurabileceklerini düşündürüyor.

Türkiye'de İsteyerek Gebeliğin Sonlandığı Kurum (%)

Devlet Hastanesi	**9,2**
Doğumevi	**5,2**
Sağlık Ocağı	**0,5**
SSK	**3,9**
Özel Hastane	**20,9**
Muayenehane	**56,5**
Üniversite Hastanesi	**1,9**
Diğer	**1,8**
Bilinmiyor	**0,2**

Kadınların bedenleri ve üreme fizyolojisi hakkındaki bilgileri de bu süreci etkileyecek faktörlerden biridir. Bu konuda TNSA 2008 de "ne zaman gebe kalınabileceğine" dair soruya verilen yanıt genel bilgi durumunu göstermek açısından çarpıcıdır. Evli kadınların sadece %26 sı bu soruya doğru yanıt vermiştir.

Yine de "anne ölümleri"nin Türkiye'de özellikle 1983 deki Nüfus Planlaması Kanunu çıktığından beri hızla azaldığını görebiliyoruz.

Türkiyenin Demografik Dönüşümü çalışması bize 1970 li yıllarda 100.000 doğumda 208 olan ölüm oranı 1990 lı yıllarda 100.000 doğumda 56 ya indiğini gösteriyor ki bu dörtte bir oranında azalmadır. 2005 Ulusal Anne Ölümleri Çalışması da bu oranın 100.000 doğumda 29 a gerilediğini gösteriyor ki halen gelişmiş ülke oranlarının 6 katıdır ve önceki 20 yıllık ivmeyi yakalayamamıştır. Yine 2005 UAÖÇ göre doğrudan anne ölümlerinin %2.3'ü isteyerek düşük yapılan erken gebelik döneminde gerçekleşmektedir. Bu oran içinde de riskli koşullarda yapılan düşükten olan anne ölümleri ise daha da düşük bir seviyededir.

Öte yandan yıllar içindeki isteyerek gebelik sonlandırma(resmi adı isteyerek düşük) oranlarına bakıldığında 1988 den beri gerilediğini görüyoruz. 1983 deki yasallaşmanın ardından Türkiye'de kadınların bu durumun yasal olduğunu ve ücretsiz hizmet alabileceklerini öğrenmeleri zaman aldı. Bunu da ilk beş yıldaki süreç anlatıyor. Ardından gelen dönem ise etkili gebelikten korunma hizmetlerinin de etkisiyle isteyerek gebelik sonlandırmanın 100 kadında 2,2 ye gelmiştir.

Türkiye'de isteyerek gebelik sonlandırma üzerine konuşurken ilk bakmamız gereken kadınların istekleridir. 2008 TNSA sı gösteriyor ki Türkiye'de kadınların %67 si başka çocuk istemiyor. Bu üç kadından ikisi anlamına geliyor. Kısacası engellenemez bir durum var burada kadınların tercihleri.

Türkiye'de 100 Kadında İsteyerek Düşükler (1983–2008)

TNSA	100 Kadında
1983	2,8
1988	5,5
1993	3,1
1998	2,5
2008	2,2

Kaynak: TNSA, 1983, 1988, 1993, 1998, 2008.

TÜRKİYE'DE İSTEYEREK GEBELİK SONLANDIRMA / KÜRTAJ

Gamze Karadağ

Bir gebeliği sürdürüp sürdürmemeye karar verirken, kendimiz için en iyinin ne olduğuna dair inancımızdan hareketle karar vermeliyiz. Böyle kişisel bir karar alabilme gücümüz, devlet tarafından kısıtlanmamalıdır.

Tıbbi yöntemlerle gebelik sonlandırma ya da istemli düşük gündelik dilde en çok kürtaj diye adlandırılıyor. Çocuk sahibi olup olmamaya ya da ne zaman çocuk sahibi olacağımıza özgürce karar veremedikçe, hayatlarımızın kontrolünü elimize almamız, cinsel özgürlüğe kavuşmamız ve toplumun her alanına tam anlamıyla katılım sağlamamız söz konusu değil.

Her ne kadar eskisine göre doğum kontrol yöntemi seçeneklerimiz artmış olsa da, hiçbir yöntem yüzde 100 etkili değildir. Dünyada üreme sağlığı bilgisine ve hizmetlerine erişim herkes için eşit düzeyde olmadığından istenmeyen gebelikler her zaman meydana gelebiliyor.

Her ne kadar eskisine göre doğum kontrol yöntemi seçeneklerimiz artmış olsa da, hiçbir yöntem yüzde 100 etkili değildir. Dünyada üreme sağlığı bilgisine ve hizmetlerine erişim herkes için eşit düzeyde olmadığından istenmeyen gebelikler her zaman meydana gelebiliyor.

Hiç bir kadın isteği dışında gebeliğini sürdürmeye ya da anne olmaya zorlanmamalı. Güvenli, yasal ve uygun maliyetli gebeliğini sonlandırma, her kadının hakkıdır.

2008 TNSA /Türkiye Nüfus Sağlık araştırması'na göre ülkemizde evli kadınların beşte birinden fazlası (yüzde 22) isteyerek düşük (gebelik sonlandırma) yapmıştır. Bu hayatı boyunca en az bir kere isteyerek düşük yapan kadın oranıdır. Yıllara göre isteyerek düşük oranları ile karıştırılmamalıdır. Örneğin 2008'de TNSA na göre isteyerek düşük oranı 100 gebelikte 11 dir. Bu oran 1993 den beri 100 gebelikte 18 den 11 e inmiştir.

Bir gebelik, çeşitli kişisel nedenlere bağlı olarak ya da kadın veya bebek için sağlık riski taşıdığından veya tecavüz sonucu oluştuğundan sonlandırılabilir. Planlayarak gebe kalmış bir kadın bile, fetüste ölümcül bir sağlık sorunu ya da yaşam engeli varsa gebelik sonlandırmayı seçebilir.

Bir gebeliği sürdürüp sürdürmemeye karar verirken, kendimiz için en iyinin ne olduğuna dair inancımızdan hareketle karar vermeliyiz. Böyle kişisel bir karar alabilme gücümüz, devlet tarafından kısıtlanmamalıdır.

Gebelik sonlandırma uygulamasının Türkiye'de isteğe bağlı olarak yasallaşması 2827 sayılı "Nüfus Planlaması hakkında Kanun" ile olmuştur; Kabul tarihi 1983'dür.

Bundan once 557 sayılı Nüfus Planlaması Kanununa gore 1965 yılından itibaren Türkiye'de tıbbi doğum kontrol yöntemlerinin uygulaması, satışı yasaldı. Ancak, gebelik sonlandırma ve cerrahi sterilizasyon adı verilen kısırlaştırma yöntemleri yasal değildi. Bu kanuna göre gebelik sonlandırma ancak annenin hayatını tehdit eden ya da bebeğin yaşamasını engelleyen bir tıbbi durum söz konusu ise mümkündü.

Bugün geçerli olan 2827 nolu kanunun 5.maddesine göre gebeliğin onuncu haftası doluncaya kadar annenin sağlığı açısında tıbbi sakınca olmadığı takdirde istek üzerine rahim tahliye edilir. Burada 18 yaşından büyük ve reşit olan kadının kendi isteği aranmaktadır. Ancak gebeliği sonlandırılacak kişi evli ise, sterilizasyon veya rahim tahliyesi için eşin de rızası gerekir. (Madde 6)

Ayrıca gebe kişinin yaşı 18 den küçük ise, kendi rızası ile birlikte velisinin izni; Gebe olan kişi vesayet altında ise (reşit ve mümeyyiz olmayan kişilere vasi tayin edilebilir) gebe kişinin ve vasinin rızasının yanında Sulh Hâkiminin izni gereklidir.

Ancak akıl maluliyeti nedeni ile şuur serbestîsine sahip olmayan gebe kadın hakkında rahim tahliyesi için kendi rızası aranmaz.

"Veli veya sulh mahkemesinden izin alma zamana ihtiyaç gösterdiği ve derhal müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayati organlardan birisini tehdit eden acil hallerde izin şart değildir."

Kısaca özetlersek; eğer gebe kadın bekâr ve 18 yaşından büyük ise sadece kendi isteği gebelik sonlandırma için yeterlidir. Ama o zaman da bu hizmeti alabileceği

ücretsiz, sosyal sigortası kapsamında alabileceği yer bulması günümüzde bir problemdir.

Bunların yanı sıra Türk Ceza Kanununun son haline göre:

•Bir kadının rızası olmaksızın çocuğunu düşürten kimseye yedi yıldan oniki yıla kadar ağır hapis cezası verilir. Gebelik süresi on haftadan fazla olan bir kadınının rızasıyla tıbbi nedenler mevcut olmadan çocuğunu düşürten kimseye iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. Çocuğunu düşürmeye rıza gösteren kadına da aynı ceza verilir.(Madde 468)

•Gebelik süresi on haftadan fazla olan çocuğunu isteyerek düşüren kadına bir yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir.(Madde 10)

•Rahim tahliye etme yetkisi olmayan bir kimse, gebelik süresi on haftadan az olan bir kadına rızasıyla düşük yaptırdığı takdirde iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. (Madde 470)

Tüm bu düzenlemeler hem kadınlar için hem de hekimler icin kaygı vericidir. Çünkü degerlendirme "yasa koyucunun/ uygulayıcının" bir anlamda niyetine de bağlıdır.

Hiç bir kadın isteği dışında gebeliğini sürdürmeye ya da anne olmaya zorlanmamalı. Güvenli, yasal ve uygun maliyetli gebeliğini sonlandırma, her kadının hakkıdır.

YASALLIK VE ULAŞILABİLİRLİK

Süre:

Yasada isteyerek düşük uygulaması için belirtilen süre 10 haftadır ki bu bir çok ülkede 12-14 hafta arasıdır. Türkiye'deki zaman sınırına baktığımızda ise bu düzenlemenin bir anlamda da "biz de yaptık" gibi bir niteliği olduğu düşünülebilir. Çünkü 10 haftaya kadar yasal izin verilen isteyerek gebelik sonlandırma uygulamalarında süre kadının gebe olduğunu anlaması, karar vermesi ve kaynak yaratması açısından çok kısadır. Buna bir de gebeliğin tıbbi olarak son adet tarihinden itibaren hesaplandığını katarsak bu kadının fizyolojik olarak gebe kalışından 2 hafta öncesidir. Bu hesapla Türkiyede yasal sınır aslında 8 hafta denebilir.

Uygulayıcı:

İsteyerek düşüklerin kim tarafından ve nerede uygulanacağı yasada belirtilmiştir ve sonuçta kadın-doğum uzmanları dışında aile planlanlaması sertifika programına katılmış pratisyen hekimlerin ancak kadın- doğum uzmanının bulunduğu ünitelerde bu hizmeti verebileceği belirtilmiştir. MR(Mensturel regulasyon) gibi son derece basit bir tıbbi tekniğin uygulanmasının bu denli sınırlandırılmış olması ve bu eğitimin ancak uzmanlık eğitimlerinde ve son zamanlarda hic acilmayan kurs programlarında verilmesi hizmeti verecek hekimlerin hem sayısı hem de yaygınlığı açısından sorun yaratmaktadır.

Onaylar:

Yasada 18 yaşından büyük ve evli olmayan kadınlar dışında kalan tüm kadın grupları için ikinci kişilerin onayları gerekmektedir. Evli ise eşin, 18 yaşından küçük ise velisinin, akli denge sorunu varsa vasisinin ve sulh yargıcının, tecavüz mağduru ise mahkemenin tecavüz olayını onaylaması gerekmektedir. Bizim sadeleştirerek yazmaya çalıştığımız tüm bu onaylar yasanın 10 haftalık süresi ile birleştiğinde hizmet almak için zaman epey daralıyor.

Sosyal güvencesiz olmak:

SGK veya yeşil kart kapsamında olmayan kadınlar özel sigortalar da dahil bu hizmet için destek alamamaktadırlar.

Bilmemek:

Halen Türkiye'de isteyerek düşüğün/ kürtajın yasa dışı olduğunu zanneden az sayıdaki kadınları bir yana bırakırsak, hizmeti nereden alacaklarını, ne tür sigortalar tarafından bu hizmetin karşılandığını, kaç haftalık gebeliğe kadar ve hangi kurumlardan ücretsiz hizmet alacaklarını, ne zaman başvurmaları gerektiğini bilmeyen kadınların oranı oldukça yüksektir. Bu konuda medya da kullanılarak hizmetlerin nerelerden ve ne koşullarda alınabileceği konusunda bilgilendirilmeye ihtiyaçları vardır.

Bedenlerimiz Biziz (Our Bodies, Ourselves Türkiye Adaptasyonu), İsteyerek Gebelik Sonlandırma / Kürtaj başlıklı bölümden derlemedir.

Dünya'da ve Türkiye'de Kürtaj ve Kürtaja Bağlı Kadın Ölümleri

Elif Soycan

Dünyada her yıl yaklaşık 46 milyon kadın isteyerek düşük yapmakta ve bu kadınların %25'i yasaların isteyerek düşüğü yasakladığı veya yalnızca kadının yaşamının tehlikede olduğu durumlarda izin verdiği ülkelerde yaşamaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından "istenmeyen bir gebeliğin yeterli becerisi olmayan bir kimse tarafından veya sağlıksız koşullarda sonlandırılması" olarak tanımlanan güvenli olmayan düşük sayısı her yıl 20 milyon kadardır ve yaklaşık 80.000 kadın güvenli olmayan düşük nedeniyle yaşamını yitirmektedir.

Dünyada on kadından altısı (gelişmekte olan ülkelerdeki kadınların %55'i, gelişmiş ülkelerdeki kadınların %86'sı) isteyerek düşüğe yasal olarak izin verilen ülkelerde yaşamaktadır. Kadınların %25'i için yasal düşük yapma olanakları hiç yoktur ya da gebeliklerinin sonlandırılması için yaşamlarınının ciddi tehdit altında olması gerekmektedir. Bu kadınların pek çoğu gelişmekte olan ülkelerde yaşamaktadır. DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü), yüksek derecede sınırlayıcı kürtaj yasalarının, kürtaj oranlarının düşmesine bağlı olmadığını verileri ile de bu durum desteklenmektedir.

Kürtajın yasal olmadığı ülkelerden Güney Afrika 'da 1,000 kadından 29'u, Latin Amerika'da 1,000 kadından 32'si kürtaj yaptırmaktadır. Kürtaja genelde geniş bir çerçevede izin verilen Batı Avrupa'da ise bu oran 1,000 kadında 12'dir. Güvenli olmayan kürtaj'a bağlı anne ölümleri 2003'de 53,000 iken 2008'de 47,000'e gerilemiştir. Fakat güvenli olmayan kürtajın yarattığı komplikasyonlar nedeniyle dünyada her iki yılda da anne ölüm oranlarının yaklaşık %13 olduğu da belirtilmiştir.

Kürtajın yasal olduğu Amerika'da, kürtaj sonrası ölümler sadece 100,000'de 0,6'dır. Bu oran dünyadaki kürtaja bağlı kadın ölümlerine bakıldığında 350 kez (100,000 kadında 220), Sahra-altı Afrika bölgesinde ise 800 kez (100,000 kadında 460) daha fazladır. Afrika, dünyada kürtaja bağlı kadın ölümlerinin en yüksek oranda olduğu bölgedir. 2005 yılında 8,5 milyon kadının güvensiz kürtaj deneyimi olmuş ve bu oranın 3 milyonu da kürtaj sonrası bakım ihtiyaclarını karşılayamamışlardır.

Gelişmekte olan ülkelerde yoksul kadınların kürtaj masraflarının ödenmesi için aile planlaması programlarımdan yararlanmaları için çok az kaynak ve zor erişimleri

vardır. Büyük olasılıkla, güvensiz kürtaj sonrası ölümlerinde bu sorunlardan kaynaklanmaktadır. Güvenli olmayan kürtaj komplikasyonları yoksul aileler üzerinde ekonomik yükü arttırabilir, kadınların üretkenliği azaltabilir. Ayrıca güvenli olmayan kürtaj sonucu anne ölümleri, çocukların annesiz kalmasına, kısırlık gibi uzun vadeli sağlık sorunlarına ve bunların maliyetlerini karşılayan halk sağlığı sistemlerini zorlayabilir.

Dünyada ki bu durum, ülkemizde çıkarılması planlanan yeni kürtaj yasasıyla birlikte benzer sonuçlar yaşayabileceğimizin bir göstergesidir. Kürtajın yasaklanması kadınları, güvenli olmayan gebelik sonlandırma işlemlerine yönlendirebilir ve bu durum çok sayıda kadının hayatına mal olabilir.

DSÖ'ne göre kadınlarda, gelişmekte olan bir ülkede gebeliğe bağlı ölüm riski, gelişmiş bir ülkeye oranla 25 kat daha fazladır. Anne ölümleri zenginlik ve yoksulluğa bağlı olarak arada çok büyük bir boşluk yaratmaktadır. En son DSÖ verileri (2010), anne ölüm sayısının 287,000 olduğunu göstermiştir. Türkiye'de 1990–2010 yılları arasında anne ölüm oranlarında çok büyük bir fark görülmediği hatta bu oranların da az olduğu söylenebilir. Tabii ki bu veriler aslında o kadar da iyi niyetli görünmüyor. DSÖ'nün verileri, kürtajın yasal olmadığı ülkelerde anne-ölüm oranların fazla olduğunu gösteriyor.

Türkiye'de anne-ölüm oranları kırsal bölgelerde ve az eğitimli kadınlarda daha fazla yaşanıyor. Gebeliğe bağlı ölüm oranı, Batı Anadolu bölgesinde en az seviyede iken Kuzeydoğu Anadolu bölgesinde en yüksek değeri gösteriyor. Ayrıca ileri yaşlardaki kadınlar, (40-44 ve 45-49 yaş grubu) yaş dezavantajına ek olarak doğum sayısının fazla (4 ve daha fazla gebelik) olması nedeniyle de ölüm riski ile karşı karşıya geliyorlar. Bu noktadan bakınca, bırakın kürtaj için gebeliğin dört haftaya inmesini, asıl konunun aile planlamasının düzenli yapılması gerektiği ortaya çıkıyor.

Kaynaklar:
Cokar M. (2008) Kürtaj. Babil Yayınları, İstanbul; 2008; 303s. ISBN: 978-975-6207-93-2.
http://www.who.int/reproductivehealth/publications/unsafe_abortion/induced_abortion_2012.pdf , sy: 2-3, alınma tarihi: 08.06.2012
http://www.who.int/gho/maternal_health/en/index.html , alınma tarihi: 08.06.2012
http://apps.who.int/ghodata/?vid=250 alınma tarihi: 08.06.2012
http://www.hips.hacettepe.edu.tr/uaop_ankara/UAOC2005-OzetRapor.pdf alınma tarihi: 08.06.2012

Kadın Bedeninin Kamulaştırılması ve Sağlık Politikalarının Kadın Bedeni Üzerinde Tahakkümü

Nuran Kızılkan

Sağlık Bakanına göre kadınlar çocukları tek başlarına yapıyorlar olmalılar çünkü erkeklerin korunmasından hiç bahsetmiyor. Ayrıca görmezlikten gelseniz de bu ülkede evden sokağa adımını atamayan, sağlık hizmetlerinden yararlanamayan, yoksulluk ve şiddet içinde yaşayan kadınlar var.

Yıllardır Zühre Dergisi, Bedenim Benimdir (Ourbodies Ourselves) kitabının adaptasyonu, eğitimler, buluşmalar aracılığıyla kadınlarla kadın sağlığı, kadının sağlık hakları üzerine çalışıyor, ataerkil iktidarların sağlık politikaları aracılığıyla kadın bedeni üzerinde kurduğu tahakkümler ve denetimlere karşı birlikte nasıl mücadele yöntemleri geliştirebileceğimize dair kafa yoruyoruz.

> Gelmiş geçmiş iktidarlarca bir üreme aracı olarak görülen ve böyle kaldığı müddetçe de bir değeri olduğu düşünülen, yaygın medyada metalaştırılan bedenimizi kadınlar olarak anlamak, konuşmak, tanımak çabasındaydık ve paylaştıkça kadınlar olarak bu süreçlerde pek çok deneyimi birlikte yaşadık. Kadın sağlığına olan yaklaşımlar iktidarlarca değiştirildikçe bedenlerimiz üzerinden bizi nasıl denetlediklerini, disipline ettiklerini, baskıladıklarını ve aslen de yok saydıklarını birlikte gördük. Söyleyecek çok sözümüz ve heyecanımız vardı.

Yaşanan son gelişmeler Zühre Dergisinin uzun bir aradan sonra yayınlanan bu ilk sayısının konusunu kürtaj, -orijinal adı küretaj, yani sağlık hizmetleriyle yasal olarak gebeliğin sonlandırılması, resmi adı rahmin tahliyesi (!) yapmamıza neden oldu. Ben mesela gündemde kürtaj yasası olmasaydı annelik üzerine bir yazı yazacaktım ki bu oldukça ironik bir durum. Bu sayıda önceden yayınlanan sayılardaki yazılarımdan biraz farklı olarak aşağıdaki biraz tumturaklı yazıyı hazırladım, zira giderek artan şekilde yaşam alanımın daraltıldığını hissediyorum ve eğlenceli yazılar yazamayacak durumdayım.

Bireylerin bedeni, bireyin ait olduğu sınıfın, toplumun ve kültürün görünür olduğu, , yaşadığı dönemin egemen ideolojisinin birey üzerinde kurmak istediği denetim ve disiplinin uygulama aracıdır. Bu anlamda modern toplumda sağlık politikalarının ve anlayışının değişim yönü hâkim ideolojinin beden yaklaşımlarından ayrı düşünülemez.

> Hastalıklar, bedenle ve sağlıkla ilgili olgular, sadece fiziksel ya da biyolojik süreçler olarak açıklanmamalı, bedene yönelik uygulamaların toplumsal, kültürel ve ideolojik yönü göz ardı edilmemelidir.. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) sağlığı "sadece bedenen hasta olmamak değil, fiziksel, akılsal ve sosyal açıdan da tam bir iyilik hali içinde olma" durumu olarak tanımlamaktadır. Geleneksel kültürlerde sağlık tamamen toplumsal ve kültürel bir olguyken günümüzde egemen iktidarların kontrolünde modern tıp bireyin beden sağlığıyla ilgili sorunlarının toplumsal süreçlerle çözümlenmesi yerine kendi denetimine alan bürokratik bir sistemdir.

Beden toplumsal olanın yansıtıldığı, siyasetin dönüşerek doğallaştığı, toplumsal beden politikalarının somutlaştığı yerdir. Ataerkil kapitalizmde siyasallaşan beden, hâkim iktidarın sağlık ve cinsel normallik tanımlarının cisimleştiği ve bu normlardan sapmanın disiplin altına alınıp cezalandırıldığı bir araçtır. Her iktidar varlığını sürdürebilmek, insanları denetim altına almak, disipline etmek için aygıtlar, kurumlar ve sistemler kullanır ve bunlar bedenin denetimi üzerinden işler, böylece bireyler ve bedenleri disipline edilir.

Kapitalizm ve tıbbın birlikte gelişmesi sürecinde beden ve hastalıklarla ilgili dinsel ve geleneksel olan yerini bilimsel, mekanik, militer ve seküler yaklaşımlar aldı. Bu süreçte kadınlar çağlar boyunca kadınlık bilgisi olarak gelen kendi bedenleri üzerinde kısıtlı tasarruf hakkı sağlamış olan doğurganlığa, ebeliğe, sağaltıma ve sağlık bilgisine ilişkin bilgi alanından tamamen dışlanmış, iş gücü ve asker gücü olarak doğurmaya mahkûm, doğurdukları çocuklarıyla (geleceğin emek gücü, askeri gücü) birlikte eve kapatılmış, kamusal alandan uzaklaştırılmıştır. Tabi bu ülkedeki toplumsal düzene bakıldığında kapitalist düzenin öncesinde de kadının ev içinde kaldığı ve evin dış kamusal alanda bir yeri olmadığından kadınların kamusal alanda hiç var olmadıkları da söylenilebilir.

> Mülkiyetin ataerki içinde aktarımı, emek gücünün yeniden üretiminin sağlanmasındaki önemli işlevi nedeniyle aile kurumu iktidarlarca sürekli denetim ve disiplin altında tutulmaya çalışılmıştır. Hâkim iktidar kadın emeği ve bedeni üzerinde kurmak istediği denetimi, kadının ailesinden baba/koca sıfatıyla ilişkin olduğu erkeklerle işbirliğiyle yapar ve böylece kadın cinselliği, doğurganlığı ve bedeni kontrol altına alınarak kamulaştırılır.

Kadın sağlığı ancak aile sağlığıyla, üreme sağlığıyla, doğum kontrolü, aile planlaması ve nüfus kontrolüyle birlikte anılır. Kendinden bir kadın bedeni ve sağlık ilişkilendirilmesi söz konusu değildir. Kadın bedeni aynı zamanda ticari bir metadır; kendinde kontrolü bulunmayan ve

yalnızca erkeklere hak tanınan cinsellik üzerinden pazarlanan. Bu durumda kadın bedeni parça parça sunulur, memeler ayrı, kalçalar, bacaklar ayrı, vajina ayrı. Kadın bedenine ait tasarruflar aile ve devlet denetiminde kalmalıdır, Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na geçişte de görmüş olduğumuz üzere. Burada da kadın bedeni tek bir parçaya indirgenmiştir; itirazsız üremekle yükümlüler ve üremememesi gerekenler için (köylüler, zenciler, Kürtler, Sünni ümmetten olmayanlar…) yüklenecek ya da tahliye edilecek bir rahimden oluşur.

Hâkim neo-liberal muhafazakâr iktidar attığı kürtaj taşını Amerika'da kürtajla ilgili yaşam-yanlısı/seçim-yanlısı tartışmaları eksenine çekmeye çalışıyor, her zamanki gibi hak temelli olduğu iddiasında bir söylem üzerinden bebeğin yaşam hakkını savunduklarını söylüyorlar. Hatta Meclis Sağlık Aile Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanı WHO' ya ve UNICEF' e (Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu) çocuk tanımının -1 ile 18 yaş arasında yapılmasına dair talepte bulundu. WHO'ya göre (2010) Türkiye'de bebek ölümleri (0-1 yaş) binde 14, 0-5 yaş arası çocuk ölümleri binde 18 ve dünya çapında amaçlanan bu oranların binde beşin altına düşürülmesi olarak belirlenmiş iken henüz doğmamış çocuklara gösterilen bu hassasiyet ilginç.

Başbakan kadınlara çocuk doğurun, kürtajı da yasaklıyorum demeden evvel Devlet Bakanı Mehmet Şimşek Mart 2009'da "İşsizlik rakamlarının yüksek olmasının nedeni, kriz döneminde kadınların iş aramasıdır" demişti. Hâkim iktidar kadınların iş gücü arasında bulunmamasını istiyor ve en az 3 çocuk doğurarak evde kalmasını, doğurduklarına bakmasını buyuruyor. Sağlık Bakanı televizyon kanallarından kadınlara korunun diyor, -doğum kontrol hapı kaç paraymış, dünyanın en büyük on ekonomisinden biri olduğunu iddia ettikleri bu ülkede bugün artık buna erişemeyecek bir kadın mı kalmışmış- sanki cinselliklerinin tasarrufu kadınların kendilerindeymiş ya da yaşanan cinselliklerde korunmak yalnızca kadının yükümlülüğündeymiş gibi. Kadınlara doğurun diyor ama doğur sen, biz bakarız diyemiyor. Tıp doktoru kimliğine vurgu yapıp, kazınarak yapılan kürtajı pornografik şiddet öğeleriyle süsleyerek anlatıyor. Tıp doktoru olduğundan kendisinin de bilmesi gerekirdi ancak biz yine de söyleyelim her kadın doğum kontrol hapı kullanamaz, kullanmamalıdır, ayrıca insanlara şu doğum kontrol yöntemini kullanın diyemezsiniz, seçeneklerini sunarsınız ama dayatamazsınız. Sağlık Bakanına göre kadınlar çocukları tek başlarına yapıyorlar olmalılar çünkü erkeklerin korunmasından hiç bahsetmiyor. Ayrıca görmezlikten gelseniz de bu ülkede evden sokağa adımını atamayan, sağlık hizmetlerinden yararlanamayan, yoksulluk ve şiddet içinde yaşayan kadınlar var. Hap kullanabilse bile erişemeyebilir, kaç para dediğiniz hapı alamayabilir, hap kullanmasına izin verilmeyebilir. Ve siz tüm bütün bu durumları daha da tehlikeye atacak bir yasayı çıkarmak üzeresiniz ve bunun yol açacağı sosyal sonuçların sorumluluğunu da almak istemiyorsunuz. Doğuramayacak ve doğurduklarına bakamayacak durumdaki pek çok kadının hayatını tehlikeye atıyorsunuz.

GEBELİK SONLANDIRMA YÖNTEMLERİ

İsteyerek gebelik sonlandırma Türkiye'de gebeliğin ilk 10 haftası içinde yasal olarak gerçekleştirilebilir. Eğer gebeliğiniz 10 haftayı geçmişse ve kadının ve bebeğin sağlığı yerindeyse yasal olarak bu hizmeti alınamaz.

Türkiye'de gebelik sonlandırma uygulaması en yaygın kullanılan teknikler Vakum Aspirasyon(VA) ve Mensturel Regülasyon(MR) dır. Her ikisi de rahim içinin vajinal yolla boşaltılması yöntemidir. Birbirlerine benzerler, VA plastik veya metal kanüller ile negatif basınç oluşturacak bir elektirikli vakum aletinden oluşur. MR ise plastik kanüller ile aynı biçimde negatif basınç oluşturacak bir plastik şırıngadan oluşur. MR tekniği daha çok kamu kuruluşlarında uygulanır ve 8 haftalığa kadar gebeliklerin sonlandırılmasında kullanılır. Ayrıca, MR tekniği gebelik tanısı olmasa da adet kanaması gecikmelerinde, ya da uzayan ve artan kanamalarda tanı yöntemi olarak da kullanılır.

Bunlardan başka Dilatasyon ve Küretaj yöntemi vardır. Ancak olası komplikasyonları nedeniyle de zorunlu hallerde kullanılan bir yöntem olarak kalmıştır.

Bir başka yöntem ise rahim kasılmalarını kışkırtarak gebeliğin sonlanmasını sağlamaktır. Bu gruptaki teknikler genellikle ikinci 3 aylık gebeliklerde kullanılır. Ancak biri, mifepriston içeren preparatlar ilk üç aylık dönemde gebelik sonlandırma için kullanılır. Türkiye'de ruhsat verilmemiştir bu nedenle isteyerek gebelik sonlandırma amaçlı kullanılmamaktadır.

Türkiye'de kadınların gebelik sonlandırma yöntemini seçme şansı pek yoktur. Çünkü en fazla gebelik sonlandırmanın özel hastaneler ve muayenehanelerde yapıldığı göz önüne alınırsa buralarda en yaygın kullanılan yöntem Vakum Aspirasyondur. Her yönteme ulaşmak mümkün değildir.

Zühre'nin bir sonraki özel sayısında gebelik sonlandırma tekniklerine detaylı yer vereceğiz.

Kürtaj konusu bir dünya görüşü tartışmasıdır. Sinema ile konunun görselleşmesi bir yandan en iyi anlatma yollarından biri olabilir. Sinemanın görselliği ile bu konunun işlendiği birçok film var. 1992 yılında yayınlanan "When Abortion Was Illegal: Untold Stories " adlı belgesel, 1950'li yıllarda kürtajın yasak olduğu Amerika'da yaşanan sıkıntılara, kendi ağızlarından anlattıkları ile tanık oluyoruz. Gene 1950 İngilteresinde geçen "Vera Drake" Türkiye'de vizyondaki adıyla "Hemşire" isimli filmde de muhafazakar kesimin kürtaj yaptırması konu alınıyor. Ayrıca aşağıda önerdiğimiz film, kürtaj hakkı engellendiğinde, kadınların ne gibi zorluklarla karşılaşılacağını gözler önüne seren örneklerden biridir.

4 LUNI, 3 SAPTAMINI SI 2 ZILE (4 MONTHS, 3 WEEKS AND 2 DAYS)

Yorum: Uykulu Kuytu

Otilia ve Gabriela aynı yurtta kalan iki yakın arkadaştır. Gabriela'nın hamile kalması ve o dönem Demir Perde ülkesi olan Romanya'da kürtajın yasak olması iki arkadaşı yasadışı yollardan çocuk düşürmeye yöneltecektir.

Film Gabriela ve Otilia'nın bir gününü konu almaktadır. Bu bir gün içinde yurtta yaptıkları hazırlık, borç harç para toplamaları, uygulamanın yapılacağı otele yolculuk, doktorla görüşme, uygulama ve sonrası olanlar yer almaktadır.

Çavuşesku'nun iktidarda olduğu ve komünizmle yönetilen Romanya'da 1966 yılından itibaren kürtaj yasaklanmıştır. Bu da beraberinde kadınların yasadışı yollardan istenmeyen gebelikleri sonlandırmaya yönelmelerini bunun sonucunda da ölümlerini getirmiştir. Yaklaşık rakamlar yarım milyon kadar kadının bu yollarla "düşük" yaparken öldüğü yolundadır. Bu durum Çavuşesku'nun idamından sonra 1989 yılından itibaren değişecek ve isteyerek gebelik sonlandırma serbest olacaktır.

Film işin politik kısmına değinmeden zararlı alışkanlıklarla birlikte gebelik sonlandırmayı da vermektedir. Yani o dönem yabancı sigara da karaborsadır kürtaj da. Tabi bu arada uygulamayı yapan doktorun da duygularının alınmış olması yansıtılan bir gerçekliktir. Yakalanırsa bunun hapisle cezalandırılacağının bilinciyle eline düşmüş kızlardan insanlık dışı taleplerde bulunabilmektedir. Mekanın yeterince steril olmayışı, bebeğin neredeyse 5 aylık oluşu onu vazgeçirmeyip bir de üstüne parası çıkışmayan kızlardan başka türlü faydalanması ve işi bitince de kaçar gibi gitmesi izleyiciye kürtajın yasak olduğu dönemlerde yaşanabileceklerden örnekler göstermektedir.

Diğer yandan gerek çekim teknikleri olsun gerek kullanılan uzun planlarla seyirciye gerçeklik hissi yaşatmakta ve müziğin olmayışıyla da gerçekliği olağanlıkla pekiştirmektedir. Bir diğer yöntem de simgesel anlatıma başvurmasıdır ki daha filmin başında gösterilen akvaryumdaki iki balık üzerinden Otilia, Gabriela ve içinde bulundukları sistem metaforlaştırılmıştır.

Yönetmen Cristian Mungiu'nun ikinci uzun metrajlı filmi olan, başrollerinde Anamaria Marinca ve Laura Vasiliu bulunan" 4 Ay 3 Hafta 2 Gün" Altın Palmiye ödülüne sahip ilk Romen filmidir. 2007 tarihli film geriye dönük olarak Romanya'nın içinde bulunduğu yasaklı dönemi ele almasıyla birçok festivalde dikkat çekmiş ve çok sayıda ödül kazanmıştır.

Sağlık haklarımız

- Sağlıklı doğma hakkı
- Sağlık hizmetlerine bedelsiz ulaşma ve onlardan yararlanma hakkı
- Sağlık bilgisine ulaşma, öğrenme ve eğitim hakkı
- Sağlığımızı korumak için önlem alma ve uygulama hakkı
- Sağlıklı doğum yapma hakkı
- Sağlıklı çocuklar doğurma hakkı
- Doğurganlığı hakkında karar verme, bilgi ve hizmet alma hakkı
- Doğum kontrol yöntemlerine bedelsiz ulaşma ve onları kullanma hakkı
- Cinsel yaşamı hakkında karar verme, tarafsız bilgi alma hakkı
- Gebelik, lohusalık ve emzirmede sağlıklı koşullarda yaşama ve hizmet ve bilgi alma hakkı
- Ruhsal ve bedensel sağlığı koruyacak ve geliştirecek koşullara sahip olma hakkı
- Sağlıklı beslenme hakkı
- Koruyucu sağlık hizmetlerine bedelsiz ulaşma ve sağlık bakımı alma hakkı
- Bilimsel gelişmelerden yararlanma hakkı
- Sağlıklarına zarar vermeyecek ortamlarda çalışma hakkı
- Mahremiyetini koruma hakkı